

Олена Комар

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У СУЧАСНИХ СОЦІОЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Сучасний світ характеризується стрімкими змінами. Такі процеси як глобалізація, модернізація, інформатизація спричиняють зміни у всіх соціальних інститутах суспільства. Ми можемо спостерігати парадоксальний період розвитку освіти дорослих. Ще досі ніколи не була афішована така необхідність в освіті дорослих, як зараз, ще ніколи так не розраховували на високий професіоналізм громадян. В цьому вбачається ідеал сучасного суспільства. Як доросла особистість навчається в спеціально створених навчальних умовах? Їх навчають «як навчатися» та «організовувати» свій навчальний процес. Отже, можна зробити висновок про те, що універсальність особистості і професіонала загалом полягає сьогодні в опануванні загальної системи орієнтації в інформаційному просторі, в створенні жорстких особистісних фільтрів – чітких способів відбору коштовної інформації, а також у формуванні уміння постійно поповнювати і добудовувати свою особливу систему знань. Все це можливо через керовану освітню діяльність. Процес навчання дорослих людей – це відкритий діалог, прямий і зворотний зв'язок, власна мотивація до навчання як до «освітньої пригоди», в результаті якої суб'єкти починають функціонувати з однією швидкістю, жити в одному темпі, сам процес стає інтерактивним і побудований на принципі суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Врахування тенденцій соціально-економічного розвитку суспільства, в цілому, і потреб системи освіти, зокрема, визначають актуальність і спрямованість підготовки і професійного розвитку. Викликана глобалізацією потреба відповідності наявним міжнародним стандартам вимагає від

працівника утворення готовності до постійного оновлення професійних компетенцій з урахуванням швидкозмінних умов. Навчання дорослих, звичайно, не є винаходом 21 століття. Варто лише перечитати грецьких філософів, щоб переконатися в екстраординарності діяльності освіти протягом життя, де освіта дорослих є провідною ланкою, більш-менш інституціолізованою, що вже розвивалася в свій час. Проте підвищений інтерес до освіти дорослих – загально визнаний факт і вказує про її значимість як однієї з ланок безперервної освіти загалом. Отож, ми повинні подолати існуючий стереотип про навчання і освіту лише як отримання досвіду, умінь, навичок і з решту знань як кінцеву мету, що надається лише в школах та університетах, це процес, який триває все життя і він не є обмеженим і завершеним. Це підготовка і перепідготовка людей, які виконують соціально значимі ролі, мають певний життєвий досвід і рівень самосвідомості, достатній для відповідальної поведінки [2]. На даному етапі доросле населення представляє собою потужний потенціал в процесі розвитку держави, адже вони є мобільними, швидко реагують на динамічні зміни та реорганізаційні процеси, в основному це населення віком від 20 до 45 років [2].

Як відомо, проблема безперервного професійного розвитку і саморозвитку особистості є актуальним питанням педагогіки, андрагогіки, психології, філософії і соціології. Ця проблема пов'язана з ідеями природовідповідності навчання і виховання генерації (Л. Толстой, Я. Коменський, К. Ушинський), розвитку особистості в діяльності і спілкуванні (А. Леонт'єв, С. Рубінштейн, П. Гальперін, Г. Цукерман), а також з проблемою навчання проектуванню (Дж. Джонс, А. Новіков, В. Безрукова, Ю. Громико, В. Слободчиков, В. Симоненко).

Життєвий досвід змінює ставлення людей до освіти. Низький рівень освіти сприймається як перешкода на шляху до розвитку, до досягнення успіхів у кар'єрному сенсі. Тому орієнтація дорослих людей на освіту змінюється з віком. Праця і освіта дуже часто виступають стимулами розвитку людини.

В даний час в теорії і методиці професійної освіти формується нове уявлення про викладача-помічника педагогічної діяльності. Педагог розглядається як цілісний суб'єкт, активний і відповідальний в проектуванні, здійсненні і творчому перетворенні власної діяльності. Ця цілісність віднаходиться в процесах становлення і розвитку. Більше того, не просто у розвитку взагалі, а у саморозвитку — як фундаментальній здатності людини ставати і бути справжнім суб'єктом свого життя, здатності перетворювати власну життєдіяльність на предмет практичного застосування.

На меморандумі Єврокомісії 2000 р. було сформульовано ключові принципи, на основі яких розвивається сучасна освіта дорослих:

- Нові базові знання та навички для всіх;
- Збільшення інвестицій у людські ресурси;
- Інноваційні методики викладання і навчання;
- нова система оцінки здобутої освіти;
- розвиток наставництва і консультування;
- наближення освіти до кожної родини.

Ми можемо дійти висновку, що завдання освіти дорослих полягають не лише в тому, щоб допомогти їм адаптуватися в сьогоденні насиченому інтенсивним розвитком інноваційних передових технологій та інформаційних комунікацій, що стимулює людей до самовдосконалення, але й набувати мобільності, конкурентноспроможності, які потрібні впродовж всього дорослого життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bourgeois E. Apprentissage et formation des adultes / E. Bourgeois. – Paris PUF, 2008. - 222 p.
2. Киричок Е.М., Соловей М.С. / Педагогічні науки. Соціальна педагогіка. http://www.rusnauka.com/8_DNI_2009/Pedagogica/43740.doc.htm
3. Le cite pédagogique du ministère de l'Education nationale: [http:// eduscol.education. fr/](http://eduscol.education.fr/)